

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

De Fideicommissis, Primogenitvris, Et Majoratibvs

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1690

Disc. CXCIII. Fanan. fideicommissi. De legitimatione, seu probatione identitatis personæ agentis ad fideicommissum, an sit necne de genere vocato; Et præsertim crica qualitatem legitimi & naturalis. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74060](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74060)

præsertim in compendio Atque generaliter vacabilia dicuntur continere incertam aleam, cujus ratione percipitur longè major fructus, qui ita dicitur fors principalis minutatim in singulos annos vel tempora repetita, ex iis quæ de censibus vitalitiis habentur apud *Leotar. de usuris quasi. 49.* & in sua materia sub tit. *de censibus post eundem titulum de usuris*, ac etiam in proposito Locorum Montium vocabilium habentur sub tit. *de Regalibus discurs. 35.* Igitur periculum negotiationis quomodocumque sequatur, quoties illa est voluntaria, debet esse hæredis, dum illius etiam est lucrum & augmentum juxta distinctionem, de qua *disc. præced.* Et consequenter dicebam quod hæres gravatus in isto casu reintegrare debet hereditatem de hujusmodi societatum sorte, non tanquam exigenda, sed tanquam jam exacta ob implicitam exactationem ex dicta novatione resultantem, & propterea extranea remanebat conclusio, cui resolutiones innituntur.

Hinc proinde prædictarum aliarum causarum occasione, præsertim in dicta Romana fideicommissi de *Marianis* disputata in *Rota* coram *Albergato*, reicta dicta theoria, de qua *disc. præced.* quod juxta regulam secundam naturam, &c. ejus debet esse lucrum, cujus est damnum, & e converso; Observabam quod ubi ipsarum Societarum à defuncto contractarum, seu officiorum vocabilium, aliorumque vitalitiorum jurium in hereditate remansorum periculum est hereditatis, quod ejusdem etiam commodo cedere debent, non autem hæredis fructus excessivi, qui ratione hujus periculi tanquam pars fortis percipiuntur juxta ea quæ ponderantur dicto *disc. 35. sub tit. de Regal.* Verum hæc judicata fuerunt Advocatorum ratiocinia, eo quia testator non mandando distractionem, ita voluit hæc jura subiacere eidem fortunæ, quibus mobilia ut supra.

Secundus punctus, quæ scilicet essent bona modici valoris à scutis decem infra, non cadentia sub fideicommissio, quamvis videretur puri facti, advertebam tamen habere mixturam juris circa modum fecerendi hujusmodi bona, spectando magis substantiam verisimilis voluntatis, quam figuram verborum prudentis judicis arbitrio, nam etiam inter mobilia prætiosa, quæ pro nobilium aularum ornamento retinentur, adfunt ea, quæ singulariter & distinctè considerata sunt nimis modici valoris, sed attendi debeant simul juncta, spectato ipso corpore ornamenti unitus aulæ, vel domus; Ut es g. habemus in tabulis pictis, quæ retinentur ad ornatum alicujus mansionis, vulgò *gallaria* nuncupatæ, quod si attendatur quælibet tabula de per se, plures aderunt infra dictum valorem, & tamen incongruum esset dicere, quod venirent sub hujusmodi dispositione, dum attendi debet ipsa universitas; Ita pariter de sedibus in aula existentibus, quinimò etiam de gemmis ac vas aureis & argenteis cum similibus, ideoque verè ac propriè hujusmodi dispositio congruere viderur illis supellectilibus ignobilibus, ac inferioribus, quæ usibus manualibus domus destinata, non solent computari in patrimonio, ea que dedecet exponi venalia, ut dictum est prudentis judicis arbitrio, regulando etiam ex judicio & relationibus peritorum juxta communem usum.

Super tertio puncto æstimandi valorem mobilium, quæ utpotè non extantia vel non exhibita, peritorum oculis subjici non potuerunt, nimium insistebant scribentes in contrarium in eo quod æstimari non potest id quod non videtur ex deductis per *Cyrias. controuv. 61. num. 4. Bertazzol. conf. civil. 109. num. 36. & sequent. Orthonobon. decis. 199. num. 11. Cardin. Luca de Fideicom.*

& 12. Rot. decis. 253. num. 19. par. 4. rec. tom. 2. & pluries; Verùm ista difficultas de tempore hujusmodi disputationum jam sopita fuerat, dum in Romana hereditatis coram *Celfo* inter suas *decis. 358.* & in eadem 23. Junij 1662. coram *Nimot.* de qua sub tit. *de Regal. disc. 1.* fundatè quidem ac rationabiliter firmata fuit ista praxis, quoniam ubi adest inventarium, in quo distinctè descripta sunt bona juxta eorum species & qualitates, tunc rectè judicium peritorum interponi potest saltem in eo quod est verisimile, quod est attendendum; Porissimè verò ubi deficientia bonorum provenit ex facto, & culpa ipsius hæredis, qui distraxit præter legem à testatore præscriptam seu aliàs ea non exhibet, nam ita reportaret aliàs commodum ex delicto, atque posset quilibet occultando bona, impossibilem reddere probationem valoris quod admittendum non est; Quinimò iste modus benignior pro ipso occultante seu distrahente videtur, cum alias resultantè impossibilitate probationis ex facto suo, intrare deberet juramentum in litem juxta ea quæ de hoc juramento habentur pluries sub tit. *de iudicis*, ac etiam sub tit. *de Hærede, & Hereditate* & occasione agendi de puncto, an hæres, qui inventarium non fecit, illius beneficio privetur, eo quia bona mobilia, quæ distracta sunt, & non extant, ita distinctè non descripsit in inventario, quod ista praxis adhiberi posset, & quomodo tunc, præsertim gemmæ tabulæ pictæ, ac vasa aurea, & argentea in redditione rationum æstimari possint vel debeant, de quo præsertim sub dicto tit. *de hærede* haberetur actum in eadem Romana census seu fideicommissi de qua supra *disc. 118. & in Romana hereditatis de Columna.*

Circa quartum punctum fructuum debendorum loco damnorum, & interesse processum fuit cum iis quæ in hoc proposito cumuli fructuum, & multiplici habentur supra in *Pisauren. fideic. de Oliverii disc. 189. & in aliis ibi proximis*, restringendo tamen hujusmodi onus ad pretium gemmarum aliorumque mobilium, cum de istius investimento tantum testator loqueretur, unde propterea pecunia obventa ex nominibus debitorum vel censibus extinctis, remanebat tanquam casus omissus sub dispositione juris, non obligante ad huiusmodi investimentum; Alia verò plura sub his disputationibus eadem sentia consistebant in nudo facto.

F A N E N. FIDEICOMMISSI

P R O

F R A N C I S C O

C V M

VINCENTIO DE DURANTIBUS

Casus disputatus coram A. C. & in Rota,
& variè decisus ut infra.

De legitimatione, seu probatione
identitatis personæ agentis ad fideicom.

P P

deicom.

JCA
entis

sen Blanchis *disc. 68. & 69.* & in aliis, quando agitur de probatione filiationis quoad patrem, impossibile est dare illam omnino certam, ac perfectam probationem, quæ dari potest in matre, ideoque receptum est, admittendas esse probationes præsumptivas & conjecturales ad probabilitatis gradum ascendentes; Clarius verò ac facilius tibi non agitur de probatione naturali tantum juxta alias proximè insinuat causas, quo casu proceditur cum recepta distinctione, an agatur de præjudicio ipsius patris aliquem agnoscentis in filium, vel in præjudicio tertii ex ibi deductis, sed agitur de probatione filiationis legitimæ, quia nempe probetur quis procreatus ex muliere, quæ esset alicujus uxor, quoniam tunc non probato cõtrario, intrat præsumptio quod censetur filius ejus, qui est vir ad text. in *l. Miles defuncto ff. ad l. Jul. de adulter. cum concordant. plenè apud Surd. decif. 23. Merlin decif. 716. repetit. decif. 597. par. 5. rec.* Et nihilominus etiam quoad filiationem naturalem tantum admittuntur præsumptiones & conjecturæ simul jungendæ cum regula, ut singula quæ non profunt &c. ut *d. disc. 68. & seq.*

In hac verò facti specie concurrebant, Primò testamentum ejusdem Camilli, in quo vocat dicitur Franciscum filium legitimum & naturalem, eumque tanquam talem heredem instituit, unde legitimæ filiationis probationem referre firmant Bald. in *cap. ex transmissa num. 4. de restit. spoliar. & ceteri apud Peregr. de fideic. art. 43. numer. 77. Gregor. decif. 349. num. 5. Rota in Romana fideicommissi de Justis 5. Maii 1646. Melio, & in aliis frequent.*

Secundò ex fide baptismatis, quæ licet attendi solita quoad ætatem, non attendatur quoad filiationem, atamen vel adminiculata attenditur, vel adminiculum præstat Caval. decif. 128. numer. 2. decif. 155. num. 7. & decif. 709. num. 5. in eadem Romana de Justis & in aliis; Tertio ex communi fama & reputatione in loco; Et quartò ex probatione, quod Faustina, quam ex attestazione Parochi constabat fuisse dicti Camilli uxorem, semper dictum Franciscum tanquam filium legitimum & naturalem tractavit utpotè ex dicto Camillo unico viro susceptum, quæ omnia satis abundant, potissimè quia non agebatur de quæstione filiationis principaliter sed incidenter ad effectum successionis, quo casu minores probationes sufficiunt juxta receptum *cons. 27. Geminiati*, atque quotidianum in foro habemus, neque super hoc rei conventi defensores multum insistebant, dum ipsemet reus sciebat fratrem habuisse uxorem, ex qua filium suscepit.

Major igitur insistentia erat super identitate vel respectivè suppositione personæ, quæ judicem difficiliorem magis oculatam reddebat, stante casu supra insinuato, cuius memoria erat recens in Urbe; Iste autem punctus videbatur magis facti quam juris, in quo tantum ego deducebam pro actore regulam deductam ex doctrina Barr. in *l. si rem ff. de rei vindic.* quod cum suppositio personæ importet gravissimum falsitatis delictum in dubio non præsumendum, idcirco ubi docetur de concordantia in nomine, cognomine & patria, identitas præsumitur, donec de cõtrario doceatur, quia non præsumitur pluralitas personarum ex deductis per *Farinac. de falsitate quæst. 158. num. 141. Mascard. de probat. conclus. 504. numer. 2. Menoch. lib. 6. præsump. 15. numer. 40. Rota decif. 68. in sine par. 3. rec.*

Plura verò resultabant adminicula vehementia, *Cardin. Luca de Fideicom.*

quæ dictam juris præsumptionem corroborabant; Primò exhibitio scripturarum, quæ non nisi per ipsum Franciscum haberi poterant, quoties de stirpe non constaret, nempe notulæ originales dicti Camilli patris, ac epistolæ ab eodem reo convento scriptæ eidem Camillo, necnon liberatio domini Turcæ à servitute cum aliis similibus, ideoque deducebam propositionem, quam in foro satis frequentem habemus super mandato præsumpto resultante ab exhibitione illarum scripturarum, quæ non nisi ab ipso principali haberi possunt *Gregor. & Add. decif. 331. Add. ad Buratt. decif. 294.* cum aliis apud eos; Secundò à recognitione, quam idem Franciscus ab infidelium servitute regrediens de eius persona fieri curavit in Civitate Venetiæ per plures Cretenses, præsertim concives Civitatis Re-timi per Turcæ jam occupatæ, & quæ recognitio confirmata fuit in Urbe per quemdam nobilissimum ac probatè fidei virum ejusdem Civitatis Re-timi, qui cum familia ob dictam Turcarum occupationem in Urbe vivebant; Et tertio ob vicinitatem temporis inter dictam recognitionem factam Venetiis, ac accessum ad patriam prædictam Fanensem, intermediente postmodum, dum hæc disputabantur spatio triennii intra quod ille Franciscus, qui Venetiis recognitus fuerat comparuisset, sive aliquis diversus nuncius de eo habitus esset; Et ex quæ circumstantia dicebam cessare illas difficultates, quæ cadebant in se supponentibus ut supra Regem Sebastianum, vel Andream Casalem, dum in iis casibus vel concludentes probationes, vel urgentia adminicula obstabant, tam super utriusque morte, quam quod persona, quæ comparebat non haberet qualitates in dicto Andrea concurrentes, Quinimò refert *Apont.* ubi supra, quod ille qui se supponebat Regem Sebastianum, esset quidam Calaber habens uxorem & filios, unde propter hæc victa hac veritate, quamvis pœnâ ordinariam luere deberet, at tamen ex prudentialibus motivis transmissus fuit ad Hispaniæ tritemes, ut ibi publicè & palam à Nationalibus videri posset, ne aliàs eum condemnando ad mortem, diversa apud populos remanere posset opinio.

In proposito item legitimisationis personæ, absolutum atque quotidianum est in praxi, illam faciendam esse, in hac præsertim fideicommissaria materia per eum qui ad fideicommissum agit, etiam cum qualitate, quæ pro illo necessaria est, ut præsertim contingit in qualitate legitimæ filiationis ex matrimonio, adeo ut si testator vocet legitimos & naturales in constantia matrimonii, nedum natos, sed etiam procreatos, non sufficiat docere de matrimonio, ac nativitate in ejus constantia, nisi doceatur de existentia matrimonii tempore conceptionis ex deductis per *Rotam decif. 105. par. 9. rec.* Et generaliter de obligatione probandi hanc qualitatem habetur in supra allegatis *Bononiens. de Vitoris & Nascenoris disc. 68. & 69.*

Quamvis enim quæstio sit inter DD. an probata filiatione, præsumatur probata qualitas legitimæ ex deductis per *Mascard. de probat. conclus. 799. Peregr. de fideic. art. 43. num. 70. & sequen. & melius per Casar. de Grass. decif. 1. qui nlii sint legitimi*; Attamen in Curia attenditur persona actoris vel rei, si enim ille de cujus filiatione cum dicta qualitate agitur, sit reus & possessor, cui dictæ qualitatis defectus objiciatur, tunc ille qui eum allegat probare debet, secus autem e converso ubi est actor, ut bene in dicta decif. 1. *Cas. de Grass.* quoniam in

Curia recepta est opinio generalis, ut actoris obligatio sit plenè & concludenter probare suam intentionem, neque in iis, quæ sunt actionis fundamentum attendatur probatio præsumptiva ex deducis per Adden ad Gregor. decis. 53. num. 5. in fine Buratt. decis. 763. numer. 8. Merlin. decis. 368. num. 4. alias decis. 202. par. 5. rec. & sepius Ac habemus præsertim in materia textus in aub. res qua Cod. commun. de legat. super puncto probationis subsidii, an scilicet adesse vel respectivè non adesse alia bona libera, in quorum defectum tantum tale beneficium competit, quoniam licet plures desuper habeantur opiniones, attamen in Curia proceditur cum dicta distinctione, ut in sta materia sub tit. de dot. pluries, præsertim dñc. 145.

Adhuc tamen in una Romana fideicommissi de Magrini disputata coram A. C. inter Julianum Magrinum agentem ad fideicommissum ordinatum à Joanne Baptista Magrino ad favorem proximiorum legitimorum de familia in casu mortis Joannis ejus filii pupilli in eadem pupillari ætate defuncti, contra Crescentiam Brunettam dicti pupilli matrem & heredem, Ego scribens pro rea coventa ex præmissis auctoritatibus opponebam de defectu legitimationis personæ ex eo quod, licet probaret, se ac ejus patrem esse legitimos ac naturales per matrimonium descendentes à Juliano filio Margrini, à quo descendebat etiam testator, non tamen probabatur dictum Julianum esse filium legitimum & naturalem dicti Magrini, & consequenter legitimum fratrem ejus, à quo testator descendebat; Attamen oppositio neglecta fuit, tam per judicem quam per Signaturam, ex eo quod ageretur de facto antiquo, quodque in antiquis non consilio saltem adminiculativè de contrario, ista præsumptio sufficeret, juxta firmata per Peregr. dñc. art. 43. num. 71. Neque occasio dedit id formiter disputare in Rota.

IMOLEN. BONORUM

PRO

COLLEGIO SOCIETATIS JESU
IMOLE

CVM

CERRONIS.

Casus disputatus coram A. C. & resolutus
pro Cerronis.

De materia identitatis bonorum spectantium ad fideicommissum, An & quando illa probetur per confessionem gravati; Et de aliis hujusmodi probationis speciebus, præsertim de præsumpta juxta cons. 145. Fulgosii; Et quid ubi bona de quorum existentia non dubitatur, per grava-

tum confusa sunt cum aliis, eadem identitas probari, seu distingui non possit.

SUMMARIUM

- 1 **F**acti series.
- 2 Confessio vel credulitas non potest inducere commissum, si verè non adest.
- 3 Item non potest facere, quod bona sint fideicommissa, si verè non sunt.
- 4 Hæres potest impugnare confessionem erroneam.
- 5 Error non præsumitur, & contraria possessio non est illam excludit.
- 6 Quomodo negativa probanda sit ad contrarium errorem confessionis quod bona non sint fideicommissa.
- 7 Inventarium quam probationem facias in probis.
- 8 An dolosa omisio, aliquorum bonorum non tenet illud vitiet.
- 9 De confessione pro exoneratione conscientie.
- 10 Quando dicantur bona spectare ad fideicommissum licet non sint hereditaria.
- 11 Quomodo probetur bonorum identitas, & quæ probationes sufficiant.
- 12 De cons. 145. Fulgosii, super identitate bonorum.
- 13 Quando bona fideicommissi consulantur quædam sit.

DISC. CXCIV.

Marius Cerronis, instituto hæredibus Collegii Societatis Jesu Civitatis Imole sup. in testamento & Codicillis respectivè ab intestato ac possessiones spectare ad fideicommissam hereditatem Anteriori ejus avi, defuncti quibusdam agnatis, quos proinde non modesto davit; Cumque sequuta morte testatoris tantum esset, domum in parte, ac aliquas terras possessiones ab ipso testatore vel ejus patre traditas esse, unde propterea confessio committitur erronea; Hinc prius ex parte dicti Collegii per litteras consultus fui, an dicta assertio impugnata fer cumque meo responso plures difficultates obstante non obstante, sapientes de partibus aleam ibi experiri voluissent, introducta per probationem causa coram A. C. ex factis circumstantiis atque ob difficultates in meo responso per ritate excitatas, contra Collegium resolutum incertumque remanet, an causa ultimorem propositum habuerit cum post eam disputatam in dicto tribunali, amplius actum non audierim.

Dicebatur igitur scribens in causa certum de his propositionem, quod erronea confessio ad probam met consistente retractari potest, neque in eadem iudicium probat bonorum pertinentiam ad fideicommissum quoniam sicuti non potest aliquid credulitas vel confessio inducere fideicommissum non adest circa ipsam substantiam Fulgosii cons. 136. Rojas decis. 117. num. 23. Rot. decis. 58. num. 10. rec. & decis. 112. num. 3. par. 11. & sequens ita potest illud inducere non potest circa accidentia bonorum non sunt Rojas decis. 484. num. 5. & Cerronis resolutum in Fanen. fideicommissi 23. Maj. 1661. & firmatur in Fanen. fideicommissi 23. Maj. 1661. & in casu, de quo dicitur. præced. idemque resolutum venit hæredi, cui proinde non obstat